

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 1286/2011,**9. detsember 2011,****millega võetakse vastu laevaõnnetuste ja ohtlike juhtumite juurdluse ühine meetoodika, mis on välja töötatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/18/EÜ artikli 5 lõikele 4****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

kõlas direktiiviga 2009/18/EÜ teostatud juurdluste suhtes kohaldatavad ühised standardid juurdluse kõrge kvaliteedi saavutamiseks.

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

(3) Liikmesriikide juurdlusorganid peaksid kasutama otseselt ühise meetoodikaga ette nähtud üldeeskirju.

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/18/EÜ, millega kehtestatakse meretranspordi sektoris toimunud õnnetusjuhtumite juurdluse põhimõtted ning muudetakse nõukogu direktiivi 1999/35/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/59/EÜ, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 4,(4) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas laevade põhjustatud merereostuse vältimise ja meresõiduohutuse komitee arvamusega ⁽²⁾,

ning arvestades järgmist:

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

(1) Direktiiviga 2009/18/EÜ nõutakse, et komisjon peab vastu võtma laevaõnnetuste ja ohtlike juhtumite juurdluse ühise meetoodika, mida juurdlusorganid peavad ohutusjuurdluse teostamisel järgima.

Direktiivi 2009/18/EÜ artikli 5 lõikega 4 ettenähtud laevaõnnetuste ja ohtlike juhtumite juurdluse ühine meetoodika on sätestatud käesoleva määruse lisas.

Artikkel 2

(2) Laevaõnnetuste ja ohtlike juhtumite juurdluse ühise meetoodikaga tuleks ette näha põhimõtteliselt kõigi koos-

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 9. detsember 2011

*Komisjoni nimel**president*

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ ELT L 131, 28.5.2009, lk 114.⁽²⁾ EÜT L 324, 29.11.2002, lk 1.

LISA

LAEVAÕNNETUSTE JA OHTLIKE JUHTUMITE JUURDLUSE ÜHINE METOODIKA**A. EESMÄRK, KOHALDAMISALA JA KOHALDAMINE**

Laevaõnnetuste ohutusjuurduse eesmärk on vähendada õnnetuste ja ohtlike juhtumite riski tulevikus ja leevendada nende tõsiseid tagajärgi, sealhulgas vähendades inimohvrite ja laevahukkude arvu ning merekeskkonna reostust.

Käesoleva dokumendi eesmärk on ette näha liikmesriikide juurdlusorganite jaoks ühine metoodika meresõidu ohutusjuurdluste teostamiseks kooskõlas direktiiviga 2009/18/EÜ. Selle metoodika aluseks on direktiivi 2009/18/EÜ kohaldamisala ja mõisted, võttes arvesse direktiivis osutatud IMO (Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni) meetmeid.

Metoodika eesmärk on kehtestada ühine lähenemisviis, mida põhimõtteliselt kohaldatakse kõigi kooskõlas direktiiviga teostatud juurdluste suhtes, ja selles on kirjeldatud hästtoimiva ohutusjuurduse omadused. Tegemist ei ole kontrollnimekirjaga. Juurdlejad kasutavad oma ametialast otsustusvõimet ja koolitust, et arvestada iga üksiku juhtumi asjaolusid.

Sel viisil peaks juurdlusorgan kõnealust ühist metoodikat ning juurdluste eesmärki ja süsteemset lähenemisviisi järgides suutma kõige tõhusamalt teha järeldusi igast õnnetusjuhtumist ning suurendada seeläbi meresõiduohutust.

Laevaõnnetuse või ohtliku juhtumi põhjuste korralikuks kindlakstegemiseks on vaja teostada õigeaegne ja metoodiline juurdlus, analüüsides ka muid tõendeid lisaks otsestele tõenditele püüdes leida peamisi põhjuseid, mis võivad tingida uusi õnnetusjuhtumeid tulevikus. Juurdlust võib seepärast pidada vahendiks, mille abil tehakse kindlaks mitte üksnes otsesed põhjused, vaid ka kogu keskkonnaga seotud küsimused alates õiguslikust reguleerimisest ja poliitikast kuni nende rakendamiseni.

B. SISU**1. Operatiivne valmisolek**

1.1 Iga juurdlusorgan plaanib oma tegevust ette tagamaks, et pärast mis tahes juhtumist teatamist ja juurdluste algatamist ei esineks tarbetuid viivitusi, mis tulenevad asjakohase/nõutava teabe, valmiduse või teadmiste puudumisest. Selline valmisoleku kava tagab, et nõuete täitmiseks vajalikud ressursid ja menetlused, sealhulgas piisavalt kvalifitseeritud juurdlejad ja vajalik koordineerimine siseriiklikul ja rahvusvahel tasandil oleksid võimaluse korral kohe kättesaadavad nii, et esmased meetmed saaks võtta viivitamatult pärast õnnetuse või ohtliku juhtumi kohta esimese teate saamist.

1.2 Vastav kord kehtestatakse selleks, et laevaõnnetusi uuriv juurdlusorgan saaks ööpäev läbi kiiret teavet õnnetuste ja ohtlike juhtumite toimumise kohta.

2. Esialgne hindamine ja reageering

2.1 Pärast teate saamist hindavad juurdlusorganid olukorda. Esialgne hindamine on juurdlusorganite jaoks kriitilise tähtsusega selleks, et saada võimalikult kiiresti olukorrast ülevaade, viia miinimumini tõendite kaotsimineku võimalus ja teha kindlaks, kui ulatuslikku teavet on vaja selleks, et otsustada asjakohaste edasiste sammude üle.

2.2 Esialgne hindamine hõlmab võimaluse korral järgmiste asjaolude väljaselgitamist:

- ülevaade toimumisest;
- tähtsamad kellaajad;
- juhtumiga seotud töötajad;
- sündmuse liik.

Lisaks direktiivi 2009/18/EÜ artikli 5 lõikes 2 loetletud teguritele tuleb enne kergemate õnnetuste ja ohtlike juhtumite uurimise suhtes otsuse tegemist arvestada muu hulgas ka järgmiste asjaoludega:

- juurdluste teostamisega saavutatav võimalik ohutusmäär;
- õnnetusjuhtumi nähtavus avalikkuse jaoks;

- kas õnnetus on osa kindlast suundumusest;
- õnnetusjuhtumi võimalikud tagajärjed;
- olemasolevate ja kavandatavate ressursside ulatus juhuks, kui esineb vastuolusid eelistustes või tekib mis tahes tagasilööke juurdluses;
- juurdluse teostamata jätmisega kaasnevad mis tahes riskid;
- meeskonnale ja/või reisijatele pardal tekkinud rasked vigastused;
- keskkonna seisukohast eriti haavatavate alade saastamine;
- olulisi kerekahjustusi saanud laevad;
- õnnetused, mis häirivad või võivad häirida olulisi sadamatoiminguid.

- 2.3 Kui on otsustatud uurida rasket õnnetusjuhtumit või muud laevaõnnetust või ohtlikku juhtumit, tuleb juurdlus tavaliselt läbi viia sama operatiivselt kui väga raske õnnetusjuhtumi uurimine.

Kui juurdlust kavatakse teostada, peavad juurdlusorganid võtma võimaluse piires viivitamatult meetmed selleks, et tagada tõendite säilimine, koordineerimine teiste oluliselt huvitatud isikutega ja juurdlust juhtiva riigi määramine.

3. Strateegia ja tõendite kogumine

- 3.1 Juurdlust juhtiva liikmesriigi juurdlusorgan töötab tihedas koostöös teiste oluliselt huvitatud riikide juurdlusorganitega viivitamatult välja strateegia juurdluse ulatuse, juhtimise ja ajakava kohta.
- 3.2 Juurdlusorgan vaatab kava juurdluse käigus pidevalt läbi. Tõendite kogumise etapi lõpuks peab juurdlusorgan võimaluse piires tagama, et on olemas tõendid kõigist valdkondadest, mis võisid õnnetust või ohtlikku juhtumit mõjutada.
- 3.3 Ohutusjuurdluse ulatus ja järgitav menetlus peavad olema piisavad selleks, et võimalikul määral ebamäärasust ja selgusetust vähendada, mis võimaldab jõuda kindlate loogiliste järeldusteni laevaõnnetuse või ohtliku juhtumi tekkimise põhjuste kohta.
- 3.4 Oluliselt huvitatud liikmesriikide juurdlusorganid pakuvad võimaluse piires õigel ajal tuge juurdlust juhtivale liikmesriigile.
- 3.5 Juhtiv juurdlusorgan määrab juurdleja, kes hakkab juurdlust teostama, võtab tarvitusele vajalikud ressursid ja alustab võimalikult kiiresti tõendite kogumist, kuna tõendite, eelkõige inimmälu täpsusel põhinevate tõendite kvaliteet võib aja jooksul kiiresti halveneda, ning tunnistab ka seda, et mis tahes laevaõnnetuses või ohtlikus juhtumis osalenud laeva uurimiseks ei tohiks viivitada kauem kui tõendite kogumiseks hädavajalik.
- 3.6 Iga juurdluse algetapis koguvad juurdlejad võimalikult palju asjakohaseid tõendeid, mis võiksid aidata mõista ohtlikku juhtumit ja teha kindlaks selle põhjused, võttes arvesse juurdluse võimalikku ulatust.
- 3.7 Lisaks esmase teate saamise etapis omandatud teabele koguvad juurdlejad asjakohaseid tausta- ja kontrollandmeid. Need võivad hõlmata tõendeid või andmeid, mida taotletakse mis tahes järelevalvesüsteemist, liikluskorraldussüsteemist, mereadministratsioonilt, päästeteenistustelt, laevandusettevõtjalt ja õnnetusjuhtumis osalenud laevalt.
- 3.8 Juurdlusorgan teeb vajaduse korral päringuid andmebaasidesse, sealhulgas Euroopa laevaõnnetuste teabeplatvormi ja teistesse teabeallikatesse, et teha kindlaks võimalikud ohutusalsed probleemid, mis võivad olla seotud uuritava laevaõnnetuse või ohtliku juhtumiga.

- 3.9 Juurdlejad peavad põhimõtteliselt võimaluse korral külastama õnnetuse ja/või juhtumi toimumise paika, et saada sõltumatuid tõendeid ja anda ohtlikule juhtumile esialgne hinnang. Kui õnnetuse toimumiskohta ei ole võimalik puutumatuna säilitada, korraldatakse võimaluse korral nii, et saada asjakohaseid dokumente sündmuskoha kohta, näiteks fotosid, audiovisuaalseid salvestisi, jooniseid või mis tahes muid kättesaadavaid materjale eesmärgiga koguda olulisi tõendeid ja võimaluse korral taastada hiljem sündmusega seotud asjaolud.
- 3.10 Kui reisiinfo salvesti (*voyage data recorder – VDR*) on kasutuskõlblik, teevad juurdlejad kõik vajaliku selleks, et saada ja säilitada sellel salvestatud teavet. Selleks võtavad nad eelkõige varakult meetmeid, et „kaitsta” reisiinfo salvestit ja hoida ära sellel oleva teabe ülekirjutamist. Juurdlejad teevad ka kõik vajaliku selleks, et saada asjakohast teavet nii laeval kui maismaal asuvatest elektroonilistest allikatest. Nad vaatavad neile sobivana tunduvas järjekorras läbi mis tahes kättesaadavad ja asjakohased dokumendid, menetlused ja andmed.
- 3.11 Kuulatakse üle kõik tunnistajad, keda juhtiv juurdlusorgan peab asjakohaseks. Juurdlejad määravad kindlaks, milliseid tunnistajaid soovivad nad kõigepealt üle kuulata ja koostavad ülekuulamiste kava. Selles kavas võetakse muu hulgas arvesse väsimust (nii tunnistaja kui juurdleja väsimust), inimestelt saadud tõendite haprust ja võimalike tunnistajate kavandatavat liikumist.

Võimalikeks tunnistajateks võivad olla muu hulgas:

- isikud, kes on vahetult seotud laevaõnnetuse või ohtliku juhtumiga ja selle tagajärgedega;
- laevaõnnetuse või ohtliku juhtumi pealtnägijad;
- hädaabipersonal;
- ettevõtte personal, sadamaametnikud, projekteerijad, remondipersonali tehnilised eksperdid.

Kui mõne tunnistajaga ei ole võimalik vahetult rääkida, astub juhtiv juurdlusorgan samme selleks, et saada tõendid kätte muul viisil.

Tõendeid võib tunnistajatelt saada telefoniküsitluse teel või paludes teistel koolitatud õnnetuste uurijatel viia ülekuulamine läbi juurdlust juhtiva liikmesriigi nimel. Viimasel juhul peab juurdlust teostav juurdleja ülekuulamist läbi viivat isikut hoolikalt instrueerima. Mitmeid põhitunnistajaid tuleb võib-olla rohkem kui üks kord üle kuulata.

- 3.12 Teavet kontrollitakse alati, kui see on võimalik. Erinevate tunnistajate ütlused võivad olla vastuolus, mistõttu võib tekkida vajadus täiendavalt kinnitavate tõendite järele. Et tagada kõigi seotud asjaolude väljaselgitamine, tuleb küsida „kes”, „mis”, „millal”, „kuidas” ja „miks” küsimusi.
- 3.13 Inimfaktorid on enamike juurdluste lahutamatu osa, mistõttu tuleb õnnetuste uurijaid vastavalt koolitada. Inimfaktorite uurimise edukus sõltub suurel määral kogutud teabe liigist ja kvaliteedist. Et kunagi ei ole kaks juhtumit täpselt ühesugused, määratleb juurdlusorgan, mis liiki ja millise kvaliteediga andmeid koguda ja läbi vaadata. Reeglina kogub juurdleja juurdluste algetapil kokku liigselt teavet, millest ta juurdluste jätkudes heidab ülearuse kõrvale.
- 3.14 Vajaduse korral peab juurdlusorgan tagama mõnede materiaalsete tõendite olemasolu, eelkõige selleks, et tellida teaduslikku uurimist, kontrolli või katsetuse läbiviimist maismaal. Nendel juhtudel peavad juurdlejad arvestama sellega, et aja möödudes võivad olemasolevad tõendid rikneda, mistõttu peavad nad võimalikult kiiresti tõendid ära viima. Enne tõendite äraviimist tuleb neid võimaluse korral kohapeal pildistada. Tõendite äraviimisel ja säilitamisel tuleb rakendada vajalikke ettevaatusabinõusid, et ei kahjustataks nende uurimist.
- 3.15 Kui see on juhtumi uurimise puhul asjakohane, võivad juurdlusorganid teostada või tellida ekspertuuringu, eelkõige laeva ning erinevate pardasüsteemide ja -varustuse tehnilise läbivaatuse, mille võivad vajaduse korral läbi viia vastavad spetsialistid.
- 3.16 Tõendite kogumisel püüavad juurdlusorganid teha kindlaks võimalikud puuduolevad tõendid.

4. Analüüs

- 4.1 Kui tõendid ja asjakohased täiendavad andmed on kogutud, analüüsib neid juurdlust juhtiva liikmesriigi juurdlusorgan vajaduse korral koostöös teiste oluliselt huvitatud riikidega põhjuslike ja mõjutavate tegurite kindlakstegemiseks

Sellega seoses võtavad juurdlejad arvesse kogutud tõendite erinevat väärtust ja kaaluvad, kuidas kõige tõhusamalt lahendada tõendite ebamäärasuse või vastuolulisuse probleeme.

- 4.2 Põhjuslike tegurite korralikuks kindlakstegemiseks on vaja teostada õigeaegne ja metoodiline juurdlus, analüüsides ka muid tõendeid lisaks otsestele tõenditele ja püüdes leida põhitingimusi, mis ei pruugi olla vahetult seotud laevaõnnetuse või ohtliku juhtumi toimumiskohaga ja mis võivad tulevikus põhjustada teisi laevaõnnetusi või ohtlikke juhtumeid. Meresõidu ohutusjuurdlus peaks olema seepärast põhimõtteliselt vahendiks, mille abil teha kindlaks mitte üksnes otseseid põhjuslikke tegureid, vaid ka tingimusi, mis võivad mõjutada kogu protsessi toimimist. Selle saavutamiseks peab kogutud tõendite analüüs olema põhjalik ja järjekindel.
- 4.3 Kui teabes esineb puudujääke ning selle asemel kasutatakse loogilist üldistust ja mõistlikke eeldusi, siis antakse nende üldistuste ja eelduste kohta aruandes selgitusi. Selles protsessis võib olla kasulikuks abivahendiks kõigi võimaluste väljaselgitamine ja nende analüütiline taandamine kõige tõenäolisema hüpoteesini jõudmiseks.

5. Ohutuse tagamise soovitus

- 5.1 Kõik ohutuse tagamise soovitus

- vajalikud;
- tõenäoliselt tõhusad;
- rakendatavad;
- asjakohased;
- sihipärased;
- sõnastatud selgelt, lühidalt ja otseselt;
- sõnastatud nii, et soovitude alusel on võimalik koostada korrigeerivate meetmete kavade, milles pannakse rõhku ohutuse vallas esinevatele puudujääkidele, millega tuleb tegeleda.

6. Aruanded

- 6.1 Juurdlust juhtiva liikmesriigi juurdlusorgan koostab koostöös teiste oluliselt huvitatud riikidega aruande projekti. Selles on selgelt ning ühtses ja konkreetse stiilis esitatud juhtumi asjaolud ja analüüs, mida kasutatakse järelduste ja soovitude tegemiseks.
- 6.2 Võimaluse korral saadetakse aruande projekt või selle sobivad osad konsulteerimise eesmärgil konfidentsiaalsena laiali isikutele või organisatsioonidele, keda aruanne võib mõjutada. Juurdlusorgan avaldab lõpliku aruande, mida on vajaduse korral muudetud.

7. Järeldused

Juurdlusorganid püüavad teha täpselt kindlaks, mida on tehtud ohutuse tagamise soovitudega arvestamiseks.